

**Verslag**  
**Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding**  
**4 november 2019, Otto-Pankok-Museum, Hünxe**

**Aanwezig:** zie aanwezigheidslijst.

**Verontschuldigd:** dhr. Berensmeier (Kreis Wesel) dhr. Görtz, (Stadt Xanten), mevr. Kalthoff (Gemeente Arnhem), dhr. Oor (Provincie Noord-Brabant), mevr. Pelzer (Gemeente Bergen)

**Punt 1           Opening en begroeting**

De voorzitter, de heer Van Soest (Gemeente Boxmeer) heet alle aanwezigen van harte welkom in het Otto Pankok-Museum en opent de vergadering. Vervolgens geeft hij het woord aan mevrouw Annette Burger van het Otto Pankok Museum. Ook zij heet alle aanwezigen van harte welkom en vertelt kort iets over de kunstenaar Otto Pankok.

Er zijn geen aanvullingen m.b.t. de agenda, deze wordt aldus ongewijzigd vastgesteld.

**Punt 2           Vaststelling verslag van de vergadering d.d. 8 april 2019**

Er zijn geen vragen of opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

**Besluit:**

Het verslag van de vergadering d.d. 8 april 2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.

**Punt 3           Herijking Strategische Agenda**

De voorzitter leidt dit onderwerp in en bericht over het diner pensant dat op 8 oktober heeft plaatsgevonden. Aan deze bijeenkomst namen vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderwijs en het maatschappelijk middenveld deel. Vastgesteld kon worden, dat veel thema's uit de huidige strategische agenda op zich nog actueel zijn, maar dat er inhoudelijk binnen de thema's wel wat verschuivingen zijn en andere accenten gelegd worden. Op 8 november zal er nog en bestuurlijk overleg plaatsvinden met bestuurlijke vertegenwoordigers uit de lidgemeenten.

Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan de heer Kamps (Euregio Rijn-Waal). De heer Kamps bevestigt het door de heer Van Soest geschetste beeld en geeft aan dat eenzelfde beeld ook uit de ledenenquête naar voren is gekomen. Deze week wordt er in alle commissies eveneens gediscussieerd over de herijking van de strategische agenda, waarbij de vraag naar de toekomstige economische en maatschappelijke uitdagingen in de Euregio Rijn-Waal centraal staat.

De heer Bakker (Gemeente Nijmegen) noemt het onderwerp bereikbaarheid en dan niet alleen de onderlinge bereikbaarheid maar ook de ontsluiting van de Euregio Rijn-Waal naar buiten toe. Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor de economie, arbeidsmarkt en toerisme.

De heer Hapke (Stadt Hamminkeln) spreekt in dit verband het onderwerp autonoom rijdende voertuigen aan. In Duitsland worden daarvoor op dit moment de snelwegen met G5 uitgerust. Hij vraagt zich af hoe dit in Nederland gezien wordt. De heer Kamps ziet dit eerder al een onderwerp voor de grote industrie, maar desondanks is het iets wat we als Euregio ook in de gaten moeten houden. De huidige "Funklöcher" bij de grens vormen voor autonoom rijdende voertuigen een grote belemmering.

De heer Rashid pleit voor aandacht voor sociaal-culturele onderwerpen en een binnenmarketing. Burgers moeten waarnemen dat er geen grens meer is en krijgen te weinig mee van de vele grensoverschrijdende activiteiten en projecten die er plaatsvinden.

De heer Van Oort (Gemeente Cuijk en als gast aanwezig) geeft aan dat hij in het kader van de scholenwedstrijd veel scholen bezocht heeft en daarbij helaas heeft moeten vaststellen dat

Duits geen populair vak is. Met leuke activiteiten zou geprobeerd moeten worden om jongeren enthousiast te maken voor buurtaal en buurcultuur. Het Metameer College in Boxmeer was hier erg enthousiast over.

De heer Bakker geeft aan dat hem is opgevallen, dat het onderwerp watergebonden bedrijvigheid met name door de Nederlandse kant is ingebracht, maar hem lijkt dit onderwerp bij uitstek een grensoverschrijdend onderwerp. De heer Krossa (Stadt Duisburg) is het hiermee eens en noemt als voorbeeld het illegaal ontgassen van schepen op de Rijn.

De heer Van Oort geeft aan dat bij het herindelingsproces van Boxmeer, Cuijk en Sint Anthonis bleek dat er een gebrek was aan economische data over het grensgebied. Duitsland was letterlijk een witte vlek. Hier zou iets aan gedaan moeten worden. De heer Kamps geeft aan dat het CBS, IT.NRW en het Landesamt für Statistik Niedersachsen hier gezamenlijk aan werken. De online databank moet nog dit jaar gereedkomen.

De heer Krossa geeft aan dat de Deutsche Bahn een app heeft waarbij mensen met een handicap via barrièrevrije routes door stations geloodst worden. Dit wordt in de app van de VRR geïntegreerd. Het zou mooi zijn als deze informatie ook grensoverschrijdend beschikbaar zou zijn. [Naar aanleiding hiervan heeft mev. Kersten navraag gedaan bij de VRR. Uit het antwoord blijkt, dat men als gebruiker zeer gedetailleerd kan aangeven, of men een lift nodig heeft, langzaam loopt etc.. Hier wordt bij het plannen van de route vervolgens rekening mee gehouden. Wel is de VRR hiervoor afhankelijk van de informatie die bijv. de DB over stations doorgeeft]

Een ander onderwerp dat de heer Krossa aangeeft is het gebruik van waterstof en brandstofcellen. Duisburg zou hier graag met bijvoorbeeld Arnhem en Nijmegen samen optrekken.

De heer Van Soest bedankt iedereen voor deze inbreng en geeft aan, dat de input van de commissies wordt meegenomen in het herijkingsproces.

#### **Besluit:**

De voorgestelde onderwerpen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de Strategische Agenda 2020+.

#### **Punt 4 Stand van zaken Grenslandagenda NL-NRW**

Naar aanleiding van de stukken vraagt de heer Krossa of met betrekking tot het onderwerp mobiliteit ook met de VRR wordt gesproken. De VRR is bijvoorbeeld actief op onderwerpen als shared mobility, huurfietsen, car sharing en het is belangrijk dat dergelijke acties ook grensoverschrijdend doordacht worden. De heer Sijsma (Provincie Gelderland) geeft aan dat dit in het kader van de grenslandagenda nog niet het geval is, maar dat de VRR wel betrokken is bij de concrete uitvoeringsprojecten.

De heer Kamps vult aan dat het ook in algemene zin belangrijk is, om in het achterhoofd te houden, dat de onderwerpen die in de grenslandagenda staan zijn goedgekeurd door de verantwoordelijke ministeries. Dit zijn belangrijke en niet altijd de meest eenvoudige onderwerpen, die vragen om ondersteuning van of actie op het hoogste niveau. Dat neemt niet weg dat ook de lagere niveaus gevraagd wordt om te handelen, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsmarkt, wat de Euregio Rijn-Waal doet in de vorm van het Arbeidsmarktplatform voor de Euregio Rijn-Waal.

Met betrekking tot het onderwerp onderwijs en diploma-erkenning merkt mevrouw Lúngen (LVR) op dat er 25 jaar geleden al een keer een dergelijk verdrag tussen Nederland en Duitsland is gesloten, dat niet in de praktijk gebracht is en in de vergetelheid is geraakt. Het is dus belangrijk dat onderwerpen op de agenda blijven staan en niet te snel worden afgevoerd.

**Besluit:**

De Stand van zaken met betrekking tot de Grenslandagenda NL-NRW wordt ter kennis genomen.

**Punt5 Ingekomen notitie Grensoverschrijdend OV**

De voorzitter vraagt de heer Bakker om de notitie toe te lichten. De heer Bakker geeft aan de gemeenteraad van Nijmegen heeft aangegeven behoefte hebben aan een onderzoek naar de haalbaarheid naar een goede grensoverschrijdende bereikbaarheid, waarbij de reikwijdte breder is dan alleen de focus op het spoortracé. Het gaat zowel om de onderlinge verbondenheid als de ontsluiting van het gebied als geheel naar buiten toe. Het in de notitie genoemde gebied is een voorstel, maar als er een wens is naar een breder gebied en daar draagvlak voor is, zou het mooi zijn als de Euregio Rijn-Waal een mandaat gegeven kan worden om hierop actief te worden.

De heer Steins geeft aan dat verbinding Kleve-Nijmegen als een strategische verbinding te zien, waar bij de verbetering hiervan ook door ecologische barrières geremd wordt. Dit speelt al sinds de jaren 70 toen men de B9 naar Kleve wilde doortrekken. De toenmalige studies dienen nog steeds als basis voor de besluitvorming, ook al weet men dat deze niet langer actueel zijn. De grondstukken die voor dit tracé zijn opgekocht worden nu weer terug verkocht. Dit probleem speelde ook bij het spoortracé. Toen hebben Kleve en Kranenburg de grond opgekocht. Het is belangrijk om alle opties voor de toekomst open te houden.

De heer Bakker antwoordt, daarom dat het verzoek bewust open geformuleerd is waarbij een integraal onderzoek waarbij de verschillende modaliteiten worden onderzocht met een goede afweging die gebaseerd is op feiten en cijfers, de uitkomst zou moeten zijn.

De heer Sijtsma geeft aan het onderwerp binnen de provincie besproken te hebben. Hieruit blijkt dat er al een onderzoek naar de verbetering van de buslijn is gestart. De discussie naar de treinverbinding is wat betreft de provincie afgesloten met het oog op de waarschijnlijk niet te financieren kosten. Verder verschijnt er in de eerste helft van 2020 een nieuwe mobiliteitsvisie van de Provincie Gelderland. Het lijkt hem goed als Euregio/gemeenten aangeven, dat grensoverschrijdende mobiliteit hier een belangrijk onderdeel in zou moeten zijn en zo aan te sluiten op processen die al lopen.

Herr Krossa ziet in een grensoverschrijdende haalbaarheidsstudie door de Euregio Rijn-Waal de kans om het onderwerp in beweging te krijgen.

De heer Steins vindt een haalbaarheidsstudie op zich sympathiek, als deze zich ook echt op de haalbaarheid en niet alleen op de pijnpunten focuseert.

De heer Rashid vraagt na of de provincie Gelderland ook de naburige provincies er bij betreft. De heer Sijtsma geeft aan dat er overleg is met Noord-Brabant, Limburg en de Bezirksregierung Düsseldorf.

De heer Bakker geeft aan dat het goed is om op bestaande studies in te haken, maar dat juist een integrale visie op de Euregio Rijn-Waal gewenst is. Door uit te zoomen en te bepalen wat er ontbreekt, ontstaat er bredere discussie dan door alleen naar een bepaald traject te kijken.

De voorzitter stelt voor de Euregioraad voor te stellen, om het Dagelijks Bestuur de voorwaarden voor een euregionaal mobiliteitsonderzoek uit te werken

**Besluit:**

De Euregioraad wordt voorgesteld om het DB te vragen om de voorwaarden voor een euregionaal mobiliteitsonderzoek uit te werken.

## **Punt 6 75 jaar vrijheid**

Mevrouw De Ruiter (Euregio Rijn-Waal) vult met betrekking tot de Euregionale Scholenwedstrijd aan, dat de aanmeldtermijn inmiddels is verstreken en er dit jaar ruim 480 leerlingen deelnemen. De verhouding tussen het aantal Nederlandse en Duitse leerlingen is dit jaar gelukkig ook meer in balans dan vorig jaar.

Er zijn verder geen vragen of opmerkingen met betrekking tot dit agendapunt

### **Besluit:**

Het agendapunt wordt ter kennis genomen.

## **Punt 7 INTERREG A Deutschland-Nederland**

### **Punt 7a Stand van zaken INTERREG VA Deutschland-Nederland**

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot de actuele stand van zaken van het programma INTERREG VA Deutschland-Nederland.

### **Besluit:**

De stand van zaken INTERREG VA Deutschland-Nederland wordt ter kennis genomen.

### **Punt 7b Actuele stand van zaken People to People**

Mevrouw Kersten (Kreis Kleve) vraagt na wat de stand van zaken met betrekking tot het project Gemeentelijke Inclusie is. Mevrouw Arntz (Euregio Rijn-Waal) geeft aan dat dit project inmiddels is afgerond en biedt aan het eindrapport met het verslag mee te sturen (bijgevoegd)

Er zijn verder geen vragen met betrekking tot People to People.

### **Besluit:**

De stand van zaken People to People wordt ter kennis genomen.

### **Punt 7c Nieuwe projectvoorstellen**

#### **Punt 7c1 Zorg: korter, sneller, beter**

De voorzitter nodigt de projectpartners prof. dr. Klaus Hegemann van de Hochschule Rhein-Waal en dr. Frank de Vijlder (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) uit om het projectvoorstel toe te lichten. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Mevrouw Kersten vraagt na of het project ook contact heeft met het initiatief MienThuus in Kranenburg. De heer Hegemann geeft aan dat MienThuus een wat andere aanpak heeft, maar dat er een positieve uitwisseling van ervaringen tussen beide projecten bestaat.

De heer Sijsma vraagt na welk grensoverschrijdend probleem er precies met het project wordt opgelost. De heer De Vijlder legt aan, dat het project een bijdrage wil leveren aan de Euregio als een civil society. Door de grensoverschrijdende aanpak wil met de relaties tussen burgers en overheden in beide landen verbeteren plus een sterker euregionaal netwerk bouwen. De heer Kamps vraagt na, welke grensoverschrijdende interactie er dan precies plaatsvindt. De heer De Vijlder en de heer Hegemann leggen uit, dat men de inwoners bij elkaar wil brengen zodat zij van goede voorbeelden aan de andere kant van de grens kunnen leren. De heer Rashid geeft aan dat deze aanpak voor Weeze-Wemb waardevol was, het gaat om de uitwisseling. Wel is men zeer afhankelijk van goedwillende personen, die zich ervoor in willen zetten. De heer Hapke vertelt over een initiatief in de gemeente Hamminkeln, waar de inwoners zich sterk hebben gemaakt voor de aanleg van glasvezel. Dit leidde tot een sterke vorm van gemeenschapszin. Een gezamenlijk doel brengt mensen bijeen. Dit wordt door de heer Hegemann bevestigd.

### **Standpuntbepaling m.b.t. het projectvoorstel „Volunteers 2.0”**

Na bespreking komt de commissie de volgende slotsom:

De praktische meerwaarde van het project moet in de aanvraag duidelijk tot uitdrukking gebracht worden:

- Er moeten kwantitatieve doelen en meetbare indicatoren gedefinieerd worden
- Welke activiteiten worden er concreet uitgevoerd?
- Welke dorpsgemeenschappen en welke stadswijken nemen deel aan het project?
- De structuur / interactie tussen Duitse en Nederlandse partners moet duidelijk beschreven worden; het demografierapport van de Kreis Kleve moet bij de projectplanning betrokken worden.

De projectpartners wordt gevraagd om deze antwoorden in hun aanvraag te verwerken. De geactualiseerde aanvraag zal dan in een schriftelijke ronde aan de commissieleden worden teruggelegd. De Euregioraad wordt over het project geïnformeerd met een voorstel voor de verder te volgen procedure.

#### **Punt 7d          Voorbereiding INTERREG VI Deutschland-Nederland**

De heer Kamps bericht dat er sinds de zomer weinig ontwikkelingen zijn. Het proces loopt. Men is het eens over de thema's klimaat, innovatie en cohesie als prioriteiten in het nieuwe programma. Het is nog onduidelijk wanneer er bekend zal zijn hoeveel geld er beschikbaar zal zijn voor het nieuwe programma. Zodra hierover meer bekend is, wordt hier uiteraard op terug gekomen.

#### **Besluit:**

De stand van zaken met betrekking tot de voorbereiding INTERREG VI wordt ter kennisgeving aangenomen.

#### **Punt 8 Subsidieaanvragen mini-projecten**

##### **Punt 8a          Goedkeuring mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V**

##### **Punt 8b          Actuele stand van zaken budget mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V**

De heer Van Halteren merkt op dat het budgettechnisch krap lijkt te worden voor de mini-projecten. De heer Kamps antwoordt, dat er een verzoek aan het Regionaal Programma Management zal worden gedaan om middelen van het budget voor de People to People projecten naar de mini-projecten te verschuiven. Op de vraag of er dan geen tekort dreigt, geven de heer Kamps en mevrouw Arntz aan dat er verwacht wordt, dat men aan het einde van de looptijd alle middelen heeft benut.

#### **Besluit:**

De stand van zaken betreffende de mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V wordt ter kennis genomen.

#### **Punt 9          Mededelingen/Rondvraag**

##### **Punt 9a          Eindejaarsbijeenkomst**

De voorzitter spreekt de hoop uit, dat iedereen aanwezig zal zijn bij de eindejaarsbijeenkomst.

#### **Besluit:**

Het agendapunt wordt ter kennis genomen.

##### **Punt 9b          Vergaderschema 2020**

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot dit agendapunt.

#### **Besluit:**

Het agendapunt wordt ter kennis genomen.

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen voor de rondvraag.

**Punt 10            Presentatie People to People project “Unterwegs/Onderweg”**

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Breuer van het Otto Pankok Museum.

Mevrouw Breuer bericht uitvoerig over de voortgang van het project, met name over de eerste bezoeken van de Nederlandse en Duitse scholen aan de deelnemende musea. Het is mooi om te zien, hoe de kinderen op kunstzinnige wijze aan de slag gaan met onderwerpen als menselijkheid, tolerantie en vrijheid. De kunstwerken zullen uiteindelijk ook tentoongesteld worden.

Mevrouw Arntz vraagt na of de genoemde internetpagina, waar geïnteresseerde burgers ook met elkaar in gesprek kunnen er al is. Mevrouw Breuer geeft aan dat deze nog in ontwikkeling is. Het project betreft een pilot project en de projectpartners hopen dat zij na afloop van het project alle paar jaar het project aan nieuwe schoolklassen kunnen aanbieden

De voorzitter dankt mevrouw Breuer voor de interessante presentatie en wenst veel succes met de verdere uitvoering van het project.

**Besluit:**

Het agendapunt wordt ter kennis genomen.

**Punt 11                            Sluiting**

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun constructieve bijdrage en sluit de vergadering. Aansluitend kunnen de commissieleden het atelier van Otto Pankok, dat nog geheel in originele staat is, bezichtigen.

25 november 2019